

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/gdansk/wystawy-w-regionie/katalog-wystaw/113795,W-walce-o-l epsza-przyszlosc-Wolne-Zwiazki-Zawodowe-19781980.html>

06.05.2024, 20:43

W walce o lepszą przyszłość. Wolne Związki Zawodowe 1978-1980

Ekspozycja prezentuje historię utworzenia Wolnych Związków Zawodowych, a także sylwetki jej twórców, działaczy i współpracowników. Jej autorami są pracownicy Archiwum IPN w Gdańsku: Karol Lisiecki i Dariusz Mańkowski.

Wykorzystano w niej materiały ze zbiorów Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, prof. dr. hab. Sławomira Cenckiewicza, Józefa Drogonia, Andrzeja Kołodzieja, Zenona Kwoki i Stanisława Składanowskiego. Pierwsza prezentacja wystawy nastąpi w czasie ogólnopolskich uroczystości 40. rocznicy utworzenia Wolnych Związków Zawodowych, które odbędą się 28 kwietnia 2018 r. w Sali BHP Stoczni Gdańskiej.

Ekspozycja jest dwujęzyczna (pol.-ang.) i składa się z 13 dwustronnych paneli. Może być prezentowana w pomieszczeniach jak i plenerze.

W totalitarnym systemie PRL nie było miejsca na żadne oddolne inicjatywy. Życie obywateli poddane było ciągłej inwigilacji, cenzurze i kontroli. Interesów i praw robotników miały strzec powołane przez reżim związki zawodowe. Ich głównym zadaniem było działanie zgodne z polityką partii, natomiast sprawy związane z warunkami pracy odgrywały rolę drugorzędną. Niepokorni wobec władz komunistycznych byli szykanowani, wyrzucani ze szkół, z pracy, z mieszkań... Mimo to wiele osób dostrzegało potrzebę istnienia niezależnej od państwa organizacji broniącej pracowników w sporach z pracodawcą i walczącej o poprawę warunków pracy. Pierwszą próbę utworzenia autonomicznej organizacji związkowej podjął Kazimierz Świtoń przy wsparciu Romana Kściuczka, Władysława Sulewskiego, Ignacego Pinesa i Tadeusza Kickiego. 21 lutego 1978 r. w Katowicach powołali oni do życia Komitet Pracowniczy Wolnych Związków Zawodowych. Wkrótce do WZZ dołączyli Bolesław Cygan, Józef Bal, Zdzisław Mnich, Stanisław Tor i Jan Świtoń.

(Fragment opisu pierwszego panelu wystawy)

W WALCE
O LEPSZĄ PRZYSZŁOŚĆ

**WOLNE
ZWIĄZKI
ZAWODOWE
1978-1980**

IN FIGHT
FOR BETTER FUTURE

**FREE
TRADE
UNIONS
1978-1980**

Systemy przygotowania przez Oddziałowe Archiwum Centralnego Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku.

Redakcja: KAPUŁA LUBIŁA, KASA OŚWIATLONA-CHŁOP, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW

Instytut Pamięci Narodowej - Oddziałowe Archiwum Centralne w Gdańsku

Redakcja: KAPUŁA LUBIŁA, KASA OŚWIATLONA-CHŁOP, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW

Instytut Pamięci Narodowej - Oddziałowe Archiwum Centralne w Gdańsku

The exhibition prepared by the archive of the Institute of National Remembrance - Gdańsk Office in Gdańsk.

Redakcja: KAPUŁA LUBIŁA, KASA OŚWIATLONA-CHŁOP, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW

The archive would like to thank all those whose help made it possible to prepare the exhibition.

Redakcja: KAPUŁA LUBIŁA, KASA OŚWIATLONA-CHŁOP, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW, PRACOWNICY PRZEJĘCI PRZEZ PRACOWNIKÓW

Instytut Pamięci Narodowej - Oddziałowe Archiwum Centralne w Gdańsku

Panele wystawy

W WALCE
O LEPSZĄ PRZYSZŁOŚĆ

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE 1978-1980

Systemy przygotowane przez Oddziałowe Archiwum Centralnego Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku.

Opis: KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI

Opis: KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI

Opis: KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI

Opis: KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI

Wszystkie zdjęcia i materiały udostępnione bezpłatnie, z wyjątkiem praw autorskich i praw pokrewnych.

IN FIGHT
FOR BETTER FUTURE

FREE TRADE UNIONS 1978-1980

The exhibition prepared by the archive of the Institute of National Remembrance - Branch Office in Gdańsk.

Opis: KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI

Opis: KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI

Opis: KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI

Opis: KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI
KAPUŁA LUBIŁSKI

The exhibit would like to thank all those whose help made it possible to prepare the exhibition.

POWSTANIE KOMITETU PRACOWNICZEGO WOLNYCH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE
21
LUTY
1978

ESTABLISHMENT OF THE WORKERS' COMMITTEE OF THE FREE TRADE UNIONS

W totalitarnym systemie PRL nie było miejsca na żadne oddolne inicjatywy. Życie obywateli poddane było ciągłej inwigilacji, cenzurze i kontroli. Interesów i praw robotników miały strzec powołane przez reżim związki zawodowe. Ich głównym zadaniem było działanie zgodne z polityką partii, natomiast sprawy związane z warunkami pracy odgrywały rolę drugorzędną. Niepokorni wobec władz komunistycznych byli szykanowani, wyrzucani ze szkół, z pracy, z mieszkań...

Mimo to wiele osób dostrzegło potrzebę istnienia niezależnej od państwa organizacji broniącej pracowników w sporach z pracodawcą i walczącej o poprawę warunków pracy. Pierwszą próbę utworzenia autonomicznej organizacji związkowej podjął Kazimierz Świąta przy wsparciu Romana Kściuczka, Władysława Sulewskiego, Ignacego Pinesa i Tadeusza Kicki. On 21 lutego 1978 r. w Katowicach powołali oni do życia Komitet Pracowniczy Wolnych Związków Zawodowych. Wkrótce do WZZ dołączyli Bolestaw Cygan, Józef Bał, Zdzisław Mriach, Stanisław Tor i Jan Świąta.

There was no place for grassroots initiatives in the totalitarian regime of the People's Republic of Poland (Polska Rzeczpospolita Ludowa, PRL). The citizens' lives were constantly watched, censored and controlled. Though the trade unions established by the regime were to protect workers' interests and rights, their main objective was acting in line with the party policy, while the issues connected with working conditions were of secondary importance. Members disobedient to the communist authorities were harassed, expelled from schools, work, flats, etc.

Nonetheless, many people saw the need for an organisation, independent of the state, which would defend workers in conflicts with employers and fight for better working conditions. The first attempt to establish an autonomous trade union was made by Kazimierz Świąta, supported by Roman Kściuczek, Władysław Sulewski, Ignacy Pines and Tadeusz Kicki. On 21 February 1978 in Katowice they established the Workers' Committee of the Free Trade Unions (Komitet Pracowniczy Wolnych Związków Zawodowych, KPWZZ). Soon, the WZZ was joined by Bolestaw Cygan, Józef Bał, Zdzisław Mriach, Stanisław Tor and Jan Świąta.

...Wzywamy pracowników z całego kraju: twórcie Wolne Związki Zawodowe. Powołujcie Komitety Pracownicze, które organizować będą wspólne działanie nas wszystkich. Tylko wspólnymi siłami mamy szansę wydobyc się z wyzysku, stworzyć lepsze życie dla naszych rodzin i nas samych.

Fragment deklaracji założycielskiej Komitetu Pracowniczego Wolnych Związków Zawodowych

We are calling on workers from all parts of the country to establish Free Trade Unions and Workers' Committees for us to act together. Only together do we stand a chance to end our exploitation and make a better life for our families and ourselves.

Fragment of the Founding Declaration of the Workers' Committee of the Free Trade Unions

wzz.ipn.gov.pl

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE W KATOWICACH FREE TRADE UNIONS IN KATOWICE

Świąta Kazimierz 1931

warsztat naprawy sprzętu RTV

Reprezentant ROPDIO, inicjator powołania WZZ, redaktor pisma "Ruch Związkowy".

ROPDIO co-worker, WZZ Foundation initiator, and Ruch Związkowy editor.

Kściuczek Roman 1925

nie pracuje

Sygnatariusz deklaracji założycielskiej WZZ, członek redakcji miesięcznika "Ruch Związkowy", autor i kolporter wydawnictw sygnowanych przez WZZ.

Signed the WZZ Founding Declaration, member of the editorial staff of the Ruch Związkowy monthly, wrote and distributed WZZ publications.

Sulecki Władysław 1931

KWK Gliwice

Reprezentant KOP, członek redakcji "Ruch Związkowy", współzałożyciel Wolnych Związków Zawodowych, współautor dokumentów sygnowanych przez WZZ.

KOP co-worker, Ruch Związkowy editorial staff member, WZZ co-founder, co-author of WZZ documents.

Pines Ignacy 1902

rencista

Sygnatariusz deklaracji założycielskiej WZZ, uczestnik spotkań, kolporter nielegalnych wydawnictw.

Signed the WZZ Founding Declaration, participated in meetings, and distributed illegal publications.

Kicki Tadeusz 1943

"Mostostal" Bedzin

Sygnatariusz deklaracji założycielskiej WZZ.

Signed the WZZ Founding Declaration.

wzz.ipn.gov.pl

POD CZUJNYM OKIEM APARATU REPRESJI

UNDER THE WATCHFUL EYE OF THE REPRESSION APPARATUS

Działalność Komitetu WZZ w Katowicach była ściśle kontrolowana przez Służbę Bezpieczeństwa. Funkcjonariusze stosowali wobec działaczy takie metody inwigilacji, jak obserwacja, podsłuchy i gwałtowna korespondencja. W spotkaniach brali udział tajni współpracownicy, których zadaniem było informowanie SB o działaniach członków Komitetu WZZ, o także ich dezintegracja. Szukający ze strony aparatu represji sprawili, że z czasem zrezygnowano z oficjalnej oktywności w zakładach pracy na rzecz struktur konspiracyjnych.

Członkowie Komitetu Wolnych Związków Zawodowych w Katowicach zbierali się w mieszkaniu Kazimierza Świtonia, gdzie opracowywali odezwy, apele i listy otwarte, które następnie rozpowszechniali. Utrzymywali także kontakty z innymi grupami opozycyjnymi i kolportowali wydawane przez siebie pisma. Starali się również udzielać pomocy robotnikom.

Represje Służby Bezpieczeństwa skutecznie ograniczyły możliwości rozwoju WZZ na Górnym Śląsku. Przyczyniły się również do rozłamu w Komitecie w 1979 r. Kazimierz Świtonia i Roman Książczak zerwali współpracę, a Władysław Sulecki wyemigrował na stałe do RFN.

The activity of the WZZ Committee in Katowice was under close surveillance of the Security Service (Służba Bezpieczeństwa, SB). The functionaries used various methods: observation, wiretaps and correspondence control. Secret collaborators took part in meetings in order to inform the SB about the actions of the WZZ Committee members and also cause their disintegration. The repressors sometimes made the WZZ give up its official activity in workplaces and resort to underground structures.

Members of the Committee of Free Trade Unions in Katowice assembled in Kazimierz Świtonia's flat, where they wrote proclamations, appeals and open letters which they then distributed. They also maintained contacts with other opposition groups and distributed their own periodicals. They also provided help for workers.

The repressions of the Security Service effectively hindered the development of the WZZ in Upper Silesia and contributed to the split in the Committee in 1979. Kazimierz Świtonia and Roman Książczak discontinued their activity while Władysław Sulecki emigrated to the Federal Republic of Germany.

IPN 376 4110

Wzrost i portrety (złoty) Kazimierza Świtonia z policjantami w Katowicach. Fot. ze zbiorów APN.

IPN 376 4110

Jan Świtonia (przed) rozdaje listy otwarte przed wejściem do Zakładu Naprawy Maszyn i Sprzętu w Katowicach 8 kwietnia 1979 r. Zdjęcie wykonane w czasie operacji SB. Fot. ze zbiorów APN.

IPN 376 4110

Ścieżka śladów mieszkania Kazimierza Świtonia w Katowicach. Fot. ze zbiorów APN.

IPN 376 4110

Zdjęcie mugshoty Kazimierza Świtonia po aresztowaniu w 1979 r. Fot. ze zbiorów APN.

IPN 376 4110

Zdjęcie mugshoty Kazimierza Świtonia po aresztowaniu w 1979 r. Fot. ze zbiorów APN.

wzz.ipn.gov.pl

Wzrostki i inne sady

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE W KATOWICACH

FREE TRADE UNIONS IN KATOWICE

Cygan Bolesław 1927

Rybnickie Zakłady Naprawcze Przemysłu Węglowego

Uczestnik spotkań WZZ, sygnatariusz dokumentów publikowanych przez WZZ.

Signed documents published by the WZZ.

Świtonia Jan 1954

PKS Częstochowa

Uczestnik zebrań WZZ, sygnatariusz i kolporter dokumentów publikowanych przez WZZ.

Participated in WZZ meetings, signed and distributed documents published by the WZZ.

Mnich Zdzisław 1929

rencista

Uczestnik spotkań WZZ, sygnatariusz dokumentów publikowanych przez WZZ.

Participated in WZZ meetings and signed the documents published by the WZZ.

Tor Stanisław 1910

nie pracuje

Uczestnik spotkań WZZ, członek redakcji "Opinia Krawcówskiej", sygnatariusz oświadczeń publikowanych przez WZZ.

Participated in WZZ meetings, Opinia Krawcówka editorial staff member, signed the declarations published by the WZZ.

Bal Józef 1930

Kombinat Budownictwa w Katowicach

Uczestnik zebrań WZZ, sygnatariusz publikowanych oświadczeń.

Participated in WZZ meetings and signed the declarations published by the WZZ.

wzz.ipn.gov.pl

Wzrostki i inne sady

POWSTANIE WOLNYCH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH WYBRZEŻA

ESTABLISHMENT OF THE FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

28 kwietnia 1978 r. Andrzej Gwiazda, Antoni Sokółowski i Krzysztof Wyszkowski podpisali Deklarację Komitetu Założycielskiego Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. Autorem deklaracji był Krzysztof Wyszkowski. Nowo powstały związek mógł liczyć na wsparcie ze strony KSS „KOR”, SKS i ROPPO, zachowując jednocześnie całkowitą niezależność.

Działalność Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża koncentrowała się przede wszystkim na szkoleniach i dyskusjach, organizowanych często w małych grupach, w mieszkaniach zaufanych osób lub w lasie. Bardzo ważny wymiar polityczny stanowiła też pomoc prawna i finansowa udzielona osobom zwińzanym z pracy za działalność w WZZ.

Większość spotkań poświęcono bieżącemu problemowi zakładów pracy, np. analizie nowego systemu płac w przemyśle okrętowym czy przypadkom rażącego naruszania przepisów BHP. Bogdan Barusewicz prowadził cykl wykładów z historii najnowszej, a Lech Korczyński z prawa pracy, kładąc szczególny nacisk na metody obrony przed represjami ze strony Służby Bezpieczeństwa i dyrekcji zakładów pracy.

On 28 April 1978 Andrzej Gwiazda, Antoni Sokolowski and Krzysztof Wyszkowski signed the Declaration of the Founding Committee of the Free Trade Unions of Pomerania, written by Krzysztof Wyszkowski. The newly established Union could count on support from the KSS KOR, ROPPO, and Student Solidarity Committees (Studenckie Komitety Solidarnosci, SKS) at the same time retaining full autonomy.

The activity of the Free Trade Unions of Pomerania was concentrated predominantly on training courses and discussions, often organised in small groups, in homes of trusted individuals or even forests. The provision of legal and financial aid to people dismissed for their activity in the WZZ constituted another crucial aspect of the Union's operation.

Most meetings were devoted to ongoing problems in the workplace, for instance, analysing a new remuneration system in the shipbuilding industry or flagrant violations of health and safety regulations. Bogdan Barusewicz gave a series of lectures on 20th century history while Lech Korczyński lectured on labour law, laying particular stress on the methods of defence against the repressions of the Security Service and company management.

Społeczeństwo musi wywalczyć sobie prawo do demokratycznego kierowania swoim państwem. Wszystkie jego warstwy muszą zdobyć możliwość samorganizacji oraz tworzenia instytucji społecznych rzetelnie realizujących ich prawa. Tylko autentyczne związki i stowarzyszenia społeczne mogą uratować państwo, bo tylko poprzez demokratyzację prowadzi droga do scalenia interesów i woli obywatela z interesami i siłą państwa.

Fragment Deklaracji Komitetu Założycielskiego Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża podpisanej przez Andrzeja Gwiazdę, Antoniego Sokółowskiego i Krzysztofa Wyszkowskiego

The society must fight for, and obtain, its right to democratically govern its country. All social strata must become able to organise themselves and establish social institutions truly realising their rights. Only authentic social unions and associations can save the state because democratisation is the only way to merge the citizens' interests and will with the state's interests and power.

Fragment of the Declaration of the Founding Committee of the Free Trade Unions of Pomerania signed by Andrzej Gwiazda, Antoni Sokolowski, and Krzysztof Wyszkowski

Zdjęcia wykonane podczas jednego ze spotkań na rzecz Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża w 1978 r. Od lewej: Andrzej Gwiazda, Antoni Sokółowski, Lech Korczyński, Krzysztof Wyszkowski. Fot. 28. Związek Zawodowy Wybrzeża

wzz.ipn.gov.pl

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE WYBRZEŻA FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

**Komendantka
Woj. MO
Gdańsku**

Walentynowicz Anna

1929

Stocznia Gdańska

Od 1978 członek AZZ Wybrzeża, udostępniała mieszkanie na punkt-kontaktowy, redaktor niezależnego pisma "Robotnik Wybrzeża", kolporterka, współorganizatorka uchodźców rocznic Grudnia '70. Wielokrotnie zatrzymywana na 48 godzin, poddawana rewizjom. Na początku sierpnia 1980 za działalność w WZZ zwolniona z pracy w Stoczni Gdańskiej; śladnie jej przywrócenia stało się przyczyną wybuchu strajku sierpniowego.

Joined the WZZ of Pomerania in 1978, flat made available to serve as a contact point. Editor of the independent periodical Robotnik Wybrzeża, distributor, and co-organiser of the celebrations of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk. Frequently held in custody for 48 hours and subjected to searches. In early August 1980 dismissed from the Gdańsk Shipyard for her activity in the WZZ. Demanded to be reinstated which led to the August strike.

**Komendantka
Woj. MO
Gdańsku**

Wyszkowski Krzysztof

1947

nie pracuje

Autor i sygnatariusz Deklaracji Komitetu Założycielskiego WZZ Wybrzeża, działacz WZZ Wybrzeża, kolporter ulotek i prasy niezależnej, jeden z powołanych głosiących solidarnościowej w obronie uwiecznionego Błażeja Wyszkowskiego. Uczestnik uroczystości rocznicowych Grudnia '70 w Gdańsku

KSS KOR activist, co-writer of the Robotnik periodical, author and signatory of the Declaration of the Founding Committee of the WZZ of Pomerania, activist of the WZZ of Pomerania. Published leaflets, independent press and underground literature. Participated in the solidarity hunger strike in defence of arrested Błażej Wyszkowski. Took part in the celebrations of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk.

**Komendantka
Woj. MO
Gdańsku**

Wyszkowski Błażej

1949

Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych w Gdańsku

WZZ Wybrzeża od 1978, współzałożyciel gdańskiego Studenckiego Komitetu Solidarności, aktywny działacz KSS KOR. Uczestnik spotkań środowisk opozycyjnych w Trójmieście, kolporter ulotek i prasy niezależnej. Uczestnik uroczystości rocznicowych Grudnia '70 w Gdańsku.

Activist of the WZZ of Pomerania since 1978, co-founder of the Student Solidarity Committee in Gdańsk, and KSS KOR activist. Participated in meetings of the opposition milieu in the Tricity, distributed leaflets and independent press. Participated in the celebrations of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk.

**Komendantka
Woj. MO
Gdańsku**

Kłamrowski Mieczysław

1958

Stocznia Północna im. Bohaterów Westerplatte w Gdańsku

Współpracownik WZZ Wybrzeża od 1978, drukarz i kolporter prasy niezależnej. Uczestnik uroczystości rocznicowych 3 Maja, 11 Listopada, Grudnia '70 w Gdańsku. Zawieszony z pracy w stoczni za działalność antykomunistyczną w styczniu 1980. Kolporter Listu do Stocznianców w obronie zwolnionych z pracy w Stoczni Gdańskiej Annę Walentynowicz w sierpniu 1980.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1978, printer and distributor independent press. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk. In January 1980 dismissed from the shipyard for anti communist activity. Distributed the "letter to shipyard workers" defending Anna Walentynowicz (dismissed from the Gdańsk Shipyard in August 1980).

wzz.ipn.gov.pl

GŁODÓWKA W OBRONIE ARESZTOWANEGO BŁAŻEJA WYSZKOWSKIEGO

HUNGER STRIKE IN DEFENCE OF THE ARRESTED BŁAŻEJ WYSZKOWSKI

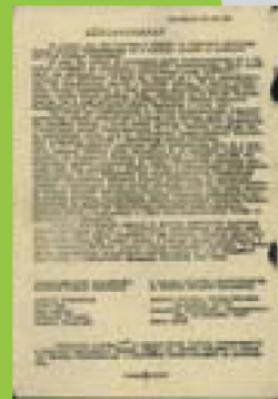
Jedną z pierwszych inicjatyw WZZ Wybrzeża było zorganizowanie 28 maja 1978 r. w Gdańsku spotkania roboczego z redakcją „Robotnika” wydawanego przez KSS „KDR”. Służba Bezpieczeństwa starała się jednak zdusić w zo-

rodnie ten nowy przejaw działalności antykomunistycznej. W wyniku podjętych działań operacyjnych funkcjonariusze zatrzymali dziewięć osób. Najbardziej represje doznał Błażej Wyszkowski, który stojąc w obronie zastawionej przez funkcjonariuszy Anny Miłyk, został dwukrotnie pobity, oskarżony o udział w wyzywaniu czynności służbowej przez milijantów i zaledwie dwa dni później skazany na dwa miesiące aresztu.

Sprawą Błażeja Wyszkowskiego zjednoczyły wszystkie Gdańskie opozycyjne w Trójmieście. W jego obronie wydano dwa obywatelskie petycje przez założycy WZZ i SKS. Na wspólnym spotkaniu zorganizowanym 30 maja przez blisko 30 osób rekrutujących się ze wszystkich grup opozycyjnych Trójmiasta odczytano odczytanie i rozpoczęto głodówkę protestacyjną w mieszkaniu brata Błażeja, Krzysztofa. Grupa głodująca tworzyli Krzysztof Wyszkowski i Bogdan Burszewicz w Gdańsku oraz Józef Śreniowski i Irena działacze KGR w Łodzi. Szczególną siłę moralną miały jednak modlitwy w intencji aresztowanego, organizowane w bazylice Mariackiej przez Magdalenę Modzelewską, Bożenę Rybicką i Annę Korkalowską i skupiające dziesiątki wiernych.

One of the first initiatives of the WZZ of Pomerania was organising a working meeting with the editorial staff of Robotnik (the KSS KGR periodical) on 28 May 1978 in Gdańsk. The Security Service, however, tried to nip in the bud that new manifestation of anti communist activity. As a result of the SB investigative operations nine people were detained. The most severely repressed activist was Błażej Wyszkowski, who was brutally beaten up when he stood in defence of Anna Miłyk, who was attacked by the functionaries. Wyszkowski was accused of obstructing MO functionaries and just two days later sentenced to two months' detention.

Błażej Wyszkowski's case united all opposition milieu in the Tri-city. Two declarations signed by WZZ and SKS activists were issued in his defence. On 30 May, during a joint meeting of nearly 30 people from all opposition groups in the Tri-city, a decision was made to start a hunger strike in the flat of Błażej's brother, Krzysztof. The group of strikers consisted of Krzysztof Wyszkowski and Bogdan Burszewicz in Gdańsk and Józef Śreniowski and other KGR activists in Łódź. But it was the prayers for the arrested man organised in St. Mary's Basilica by Magdalena Modzelewska, Bożena Rybicka, and Anna Korkalowska and attracting dozens of people, that particularly boosted the opposition's morale.

Wydruk z 28 maja 1978 r. z ogłoszenia odesłanego do WZZ w sprawie aresztowanego Błażeja Wyszkowskiego

The 28 May 1978 clipping in defence of arrested Błażej Wyszkowski is cited by representatives of the SKS and WZZ of Pomerania.

wzz.ipn.gov.pl

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE WYBRZEŻA FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Joanna Duda-Gwiazda

1939

Centrum Techniki Okrętowej w Gdańsku

W latach 1976-1980 działaczka i nieformalna założycielka WZZ Wybrzeża, redaktor niezależnego pisma "Robotnik Wybrzeża". W lipcu 1976 uwolniona z pracy za działalność antykomunistyczną, w marcu 1980 wyrokem Sądu Pracy w Gdańsku przywrócona do pracy. Uczestniczka spotkań środowisk opozycyjnych w Trójmieście, kolporterka ulotek i prasy niezależnej. Uczestniczka uroczystości rocznicowych Grudnia '70 w Gdańsku.

During 1976-1980 an activist and informal founder of the WZZ of Pomerania, editor of the independent periodical Robotnik Wybrzeża. In July 1976 dismissed for anti communist activity, in March 1980 reinstated by order of the Labour Court in Gdańsk. Participated in meetings of the opposition milieu in the Tri-city, distributed leaflets and independent press. Participated in the celebration of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Gwiazda Andrzej

1935

Zakłady Okrętowe Urządzeń Elektrycznych i "Automatki" "ELMOR"

Współzałożyciel i działacz WZZ Wybrzeża. Jeden z sygnatariuszy Deklaracji Komitetu Założycielskiego WZZ Wybrzeża, redaktor niezależnego pisma "Robotnik Wybrzeża". Uczestnik spotkań środowisk opozycyjnych w Trójmieście, kolporter ulotek i prasy niezależnej. Uczestnik uroczystości rocznicowych Grudnia '70 w Gdańsku.

Co-founder and activist of the WZZ of Pomerania, one of the signatories of the Declaration of the Founding Committee of the WZZ of Pomerania, editor of the independent periodical Robotnik Wybrzeża. Participated in meetings of the opposition milieu in the Tri-city, distributed leaflets and independent press. Took part in the celebrations of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Janca-Brzozowska Róża

1935

Zakłady Budowy Sieci Elektrycznych "ELBUD"

Współpracowniczka WZZ Wybrzeża od 1976, udostępniła swoje mieszkanie do organizowania zabronionych przez władze komunistyczne spotkań i przechowywania antywojennych wydawnictw. Pełniła rolę tłumaczki z języka francuskiego i niemieckiego.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1976, made her flat available for illegal meetings and the storing of anti socialist publications. Acted as French and German translator.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Brzozowski Janusz

1944

Wydział Elektryczny Politechniki Gdańskiej

Współpracownik WZZ Wybrzeża od 1976, udostępnił swoje mieszkanie do organizowania zabronionych przez władze komunistyczne spotkań i przechowywania antywojennych wydawnictw.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1976, made his flat available for illegal meetings and the storing of anti socialist publications.

wzz.ipn.gov.pl

„ROBOTNIK WYBRZEŻA”

ROBOTNIK WYBRZEŻA

Tytuł oficjalnego pisma Komitetu Założycielskiego Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża nawiązywał do „Robotnika” Polskiej Partii Socjalistycznej, wydawanego przez Józefa Piłsudskiego. Pismo ukazywało się nieregularnie od sierpnia 1978 r. do maja 1980 r. W tym okresie ukazało się siedem numerów. W czerwcu 1979 r. wyszedł numer 4, zredagowany przez tegoż współpracownika Służby Bezpieczeństwa Edwina Myszkę.

W skład redakcji wchodził m.in. Joanna Duda-Szwiażka (odpowiedzialna za pisanie wstępników, felietonów i redagowanie pisma), Anna Walentynowicz (pisała o warunkach pracy w Stoczni Gdańskiej), Alina Pienkowska (przygotowywała artykuły o przemysłowej służbie zdrowia), Maryla Pińska (redakcja techniczna), Andrzej Bulc, Andrzej Szwiażka i Bogdan Borusewicz (publikowali teksty poświęcone represjom skierowanym przeciwko środowisku WZZ) oraz Krzysztof Wyszkowski.

The title of the official periodical of the Founding Committee of the Free Trade Unions of Pomerania alluded to the Polish Socialist Party's Robotnik published by Józef Piłsudski. The periodical was published irregularly from August 1978 to May 1980 (seven issues). June 1979 saw the publication of the fourth issue edited by the Security Service's secret collaborator Edwin Myszkę.

The editorial staff included Joanna Duda-Szwiażka (editing, editorials and columns), Anna Walentynowicz (writing about the working conditions at the Gdańsk Shipyard), Alina Pienkowska (articles about the industrial health care system), Maryla Pińska (technical editing), Andrzej Bulc, Andrzej Szwiażka, and Bogdan Borusewicz (all three of them published texts devoted to the repressions against the WZZ milieu), and Krzysztof Wyszkowski.

Pracownik obsługujący maszynę w przedsiębiorstwie woj. pomorskiego, foto: J. Walentynowicz

The worker of the shipyard in the Pomeranian voivodeship, photo: J. Walentynowicz

Pracownik obsługujący maszynę w przedsiębiorstwie woj. pomorskiego, foto: J. Walentynowicz

The worker of the shipyard in the Pomeranian voivodeship, photo: J. Walentynowicz

ROBOTNIK WYBRZEŻA

PISMO KOMITETU ZAŁOZYCIELSKIEGO WOLNYCH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH WYBRZEŻA - 4 SIERPIEŃ 1978 - NR. 4

WYDARZENIE KATASTROFALNE WOLNE ZWIĄZKI WYBRZEŻA 1

W 1978 latami przetrwał wnikliwym nadzorem, wypracowując miliony pracowników, dysponując własnym sprzętem, technikami, lokacjami. Mimo to od kilku lat przetrwał wnikliwym nadzorem i z przetrzymaną sprawą, doprowadzając do i ewentualnie, nawiązując się do stanu 80 i później, nawiązując. Nawiązując się do stanu 80 i później, nawiązując. Nawiązując się do stanu 80 i później, nawiązując.

W 1978 latami przetrwał wnikliwym nadzorem, wypracowując miliony pracowników, dysponując własnym sprzętem, technikami, lokacjami. Mimo to od kilku lat przetrwał wnikliwym nadzorem i z przetrzymaną sprawą, doprowadzając do i ewentualnie, nawiązując się do stanu 80 i później, nawiązując.

W 1978 latami przetrwał wnikliwym nadzorem, wypracowując miliony pracowników, dysponując własnym sprzętem, technikami, lokacjami. Mimo to od kilku lat przetrwał wnikliwym nadzorem i z przetrzymaną sprawą, doprowadzając do i ewentualnie, nawiązując się do stanu 80 i później, nawiązując.

W 1978 latami przetrwał wnikliwym nadzorem, wypracowując miliony pracowników, dysponując własnym sprzętem, technikami, lokacjami. Mimo to od kilku lat przetrwał wnikliwym nadzorem i z przetrzymaną sprawą, doprowadzając do i ewentualnie, nawiązując się do stanu 80 i później, nawiązując.

W 1978 latami przetrwał wnikliwym nadzorem, wypracowując miliony pracowników, dysponując własnym sprzętem, technikami, lokacjami. Mimo to od kilku lat przetrwał wnikliwym nadzorem i z przetrzymaną sprawą, doprowadzając do i ewentualnie, nawiązując się do stanu 80 i później, nawiązując.

Pracownik obsługujący maszynę w przedsiębiorstwie woj. pomorskiego, foto: J. Walentynowicz

wzz.ipn.gov.pl

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE WYBRZEŻA FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

Komendanta
Woj. MO
Gdańsku

Bogdan Borusewicz
1949

nie pracuje

Osłowy działacz KSO-KOS na Wybrzeżu, od 1978 działacz KZZ-Wybrzeża, redaktor i kolporter pisma "Robotnik" i "Robotnik Wybrzeża" oraz kolporter drugiego obiegu, drukarz, organizator uroczystości rocznicowych Grudnia '70 w Gdańsku. W marcu 1980 uczestnik akcji nawiązanej do bojkotu wyborów do Sejmu PRL. Organizator i uczestnik strajku w sierpniu 1980 w Stoczni Gdańskiej w obronie zwolnionych z pracy Anny Walentynowicz.

Main activist of the KSO-KOS of Pomerania. Since 1978, activist of the KZZ of Pomerania, editorial board member, printer and distributor of illegal periodicals ("Robotnik" and "Robotnik Wybrzeża") and illegal books. Organizer of the celebrations of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk. In March 1980 took part in the campaign calling for the boycotting of the Parliamentary elections. Co-organized the strike at the Gdańsk Shipyard in defense of Anna Walentynowicz who was dismissed in August 1980.

Komendanta
Woj. MO
Gdańsku

Jan Karandziej
1955

Stocznia Północna im. Bohaterów Westerplatte w Gdańsku

Działacz KZZ Wybrzeża od drugiej połowy 1970. Wchodził w skład kolegium redakcyjnego "Robotnika Wybrzeża" oraz uczestniczył w kolportażu nielegalnych ulotek i pism. 2 lutego 1980 zwolniony dyscyplinarnie z pracy za kolportaż antykomunistycznych wydawnictw na terenie zakładu. Współautor i kolporter "Listo do stoczniowców" w obronie zwolnionej z pracy w Stoczni Gdańskiej Anny Walentynowicz w sierpniu 1980.

Activist of the KZZ of Pomerania since 1970. Robotnik Wybrzeża editorial board member, distributed illegal leaflets and periodicals. In February 1980 dismissed for anti-communist activity. Co-author and distributor of the "Letter to shipyard workers" defending Anna Walentynowicz who was dismissed in August 1980.

Komendanta
Woj. MO
Gdańsku

Andrzej Kolodziej
1959

Stocznia Gdańska

Działacz KZZ Wybrzeża i ROPCIO od 1976 r. Zaangażowany w druk, redakcję i kolportaż nielegalnych wydawnictw. Aktywnie uczestniczył w obchodach rocznic patriotycznych (3 Maja, 11 listopada, Grudnia '70). Za swoją działalność został zwolniony 3 lutego 1980 r. z pracy w Stoczni Gdańskiej im. Lenina. Organizator i uczestnik strajku w Stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni w sierpniu 1980.

Activist of the KZZ of Pomerania and ROPCIO since 1976. Involved in printing, editing and distributing illegal publications. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and October 1970 workers' protests in Gdansk. In February 1980 dismissed from the Gdańsk Shipyard for his activity. Co-organized the strike at the Pomeranian Shipyard in Gdynia in August 1980.

Komendanta
Woj. MO
Gdańsku

Bulc Andrzej
1951

Zakłady Okrętowe Urzędzeń Elektrycznych i Automatyki "ELMOR"

Działacz KZZ Wybrzeża od lipca 1978, członek Komitetu Założycielskiego WZZ. Wchodził w skład kolegium redakcyjnego "Robotnika Wybrzeża" oraz uczestniczył w kolportażu nielegalnych ulotek i pism. Uczestnik uroczystości rocznicowych 3 Maja, 11 listopada, Grudnia '70 w Gdańsku. Od marca 1980 kontynuował działalność antykomunistyczną w Warszawie.

Activist of the KZZ of Pomerania since July 1978. KZZ Founding Committee member, Robotnik Wybrzeża editorial board member, distributor of illegal leaflets and periodicals. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk. In March 1980 continued anti-communist activity in Warsaw from March 1980.

wzz.ipn.gov.pl

OBCHODY ROCZNICY GRUDNIA '70

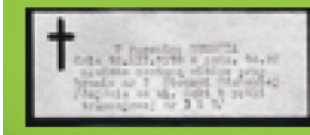
CELEBRATING THE ANNIVERSARY OF THE DECEMBER 1970 WORKERS' PROTESTS

Zbrodnia, której dopuścili się komuniści na Wybrzeżu w grudniu 1970 r., miała być wymazana z pamięci społeczeństwa. Jakielwiek odbyły się upamiętnienia oraz spotykały się z ostrymi represjami ze strony Służby Bezpieczeństwa. Dzień ten WZZ skłamyli uczestniczyli w corocznych, zainicjowanych w 1977 r., uroczystościach poprzedzonych szeregami placami informacyjnymi, przeprowadzonymi przez przedstawicieli wszystkich środowisk opozycyjnych Gdańska, Bydli i Sopotu. Pomimo intensywnych działań represyjnych podjętych przez Służbę Bezpieczeństwa, takich jak przeszukiwanie mieszkań, aresztowanie na 48 godzin czy kłóskatyki prosy niezależnej, obchody z ludzkim udziałem gromadziły coraz większe rzesze trójmiejskiej społeczności. Szlakiem i aresztowania nie zdążyli zmieścić ludzi, którzy odzyskiwali swoją godność i prawo do pamięci o ofiarach.

The crime committed by the communists in Pomerania in December 1970 was to be erased from social memory. Any attempts to commemorate the victims met with brutal repressions from the Security Service. WZZ activists actively participated in annual celebrations, initiated in 1977 and preceded with broad information campaigns conducted by representatives of all opposition milieu in Gdańsk, Bydnie and Sopot. Despite the Security Service's intensive repressions, such as searching flats, 48-hour detention and confiscation of illegal press, the celebrations attracted larger crowds in the Tri-city every year. The repressions and arrests failed to discourage people who were regaining their dignity and right to commemorate the victims.

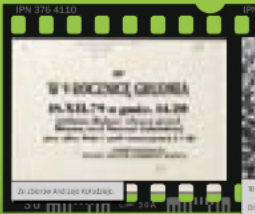

16 grudnia 1970 r. w pobliżu Bramy nr 2 Szpitala Górnego grupa osób związanych z trójmiejskim Stowarzyszeniem Komunistów Solidarności złożyła wieńiec z napisem „Pamięć w Głowie i w Sercach – studentów”. Już po 30 minutach funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa roznieśli wieńiec.

W 1970 r. w związku z zaprzewieniem na Wybrzeżu Północnym obywateli z 1970 r. w grudniu 1970 r. w pobliżu Bramy nr 2 Szpitala Górnego grupa osób związanych z trójmiejskim Stowarzyszeniem Komunistów Solidarności złożyła wieńiec z napisem „Pamięć w Głowie i w Sercach – studentów”. Już po 30 minutach funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa roznieśli wieńiec.

Stołecznicy "niechcą" obywateli trójmiejskiej Główny i według ranku 18 grudnia: około 200 osób. 26 grudnia 1970 r. w Gdańsku.

18 grudnia 1970 r. liczba zgromadzonych pod Bramą nr 2 Szpitala Górnego w Gdańsku wyniosła 22000.

wzz.ipn.gov.pl

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE WYBRZEŻA FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Butkiewicz Andrzej

1955

student Uniwersytetu Gdańskiego

Współpracownik WZZ Wybrzeża od 1978, drukarz ulotek i niezależnego pisma "Robotnik Wybrzeża". Kolporter wydawnictw niezależnych. Uczestnik nielegalnych uroczystości rocznicowych 3 Maja, 11 listopada, Grudnia '70. Wielokrotnie zatrzymywany na 48 godzin.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1978, printed leaflets and independent periodical "Robotnik Wybrzeża", distributed independent publications. Participated in the independent celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk. Frequently held in custody for 48 hours.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Zborowski Lech

1957

Przedsiębiorstwo MALMOR

Działacz WZZ Wybrzeża od 1975, drukarz i kolporter pism i wydawnictw niezależnych, uczestnik akcji ulotkowych i protestacyjnych. W marcu 1980 kolporter materiałów i uczestnik akcji pokaźniejszego namalowanych do bojkotu wyborów do Sejmu PRL. Uczestnik przygotowań do strajku w Stoczni Gdańskiej w sierpniu 1980.

Activist of the WZZ of Pomerania since 1975, distributed independent periodicals and publications, participated in leaflet and protest campaigns. In March 1980 distributed materials and participated in the poster campaign calling for the boycotting of the Parliament elections. One of the organizers of the preparations for the August 1980 strike at the Gdańsk Shipyard.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Wojdakowski Tomasz

1956

Zakłady Przemysłu Budowlanego w Sopocie

Współpracownik WZZ Wybrzeża od 1976, drukarz i kolporter pism niezależnych. Uczestnik uroczystości patriotycznych 3 Maja, 11 listopada, Grudnia '70 w Gdańsku.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1976, printed and distributed independent press. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Runowski Andrzej

1958

Stocznia Północna im. Bohaterów Westerplatte w Gdańsku

Działacz WZZ Wybrzeża od 1980, uczestnik nielegalnych spotkań i uroczystości rocznicowych Grudnia '70 w Gdańsku. Kolporter ulotek i prasy niezależnej.

Activist of the WZZ of Pomerania since 1980, participated in illegal meetings. Took part in the celebrations of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk. Distributed independent leaflets and press.

wzz.ipn.gov.pl

WSPÓŁPRACA ŚRODOWISK ANTYKOMUNISTYCZNYCH W TRÓJMIEŚCIE

COOPERATION BETWEEN THE TRI-CITY ANTI COMMUNIST MILIEUX

Specyfiką trójmiejskiej opozycji, a jednocześnie największą jej wartością, było wspólne podejmowanie działań mimo różnych jej ról. Dla tych kilkudziesięciu osób najważniejszy cel stanowiła niepodległość i wolność Polski. Pod koniec lat siedemdziesiątych na Wybrzeżu stały Wolny Związek Zawodowy Wybrzeża, działający Ruch Młodej Polski, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Komitet Obrony Robotników i Studencki Komitet Solidarności. WZZ i „KOR” były głosem środowiska robotniczego, RMP i SKS – studentów i młodej inteligencji.

Opozycja cechowała wymiana poglądów, wspólnota wartości, współpraca przy kolportażu ulotek i prasy niezależnej, wspólne uczestnictwo w niezależnych uroczystościach rocznicowych, tj. uchwalenia Konstytucji 3 Maja, 11 Listopada i Grudnia '70.

The Tri-city opposition's specificity, and at the same time its biggest asset, was that it made decisions together despite the differences between the individual groups. For these several dozen people the main objective was a free and independent Poland. In the late 1970s, the opposition in Pomerania was not only the Free Trade Unions of Pomerania, but also the Young Poland Movement (Ruch Młodej Polski, RMP), Movement for Defence of Human and Civic Rights (Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, ROPCJO), Workers' Defence Committee (Komitet Obrony Robotników, KOR), and the Student Solidarity Committee (Studencki Komitet Solidarności, SKS). The WZZ and KOR were the voice of workers, while the RMP and SKS associated students and young intellectuals.

The opposition was characterised by the exchange of ideas, shared values, cooperation on the distribution of leaflets and independent press, and also joint participation in the independent celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests.

Wspólny ulotkowy apel w sprawie uchwalenia 3 Maja i 11 Listopada. 1 WZZ, 2 WZZ, 3 WZZ, 4 WZZ, 5 WZZ, 6 WZZ, 7 WZZ, 8 WZZ, 9 WZZ, 10 WZZ, 11 WZZ, 12 WZZ, 13 WZZ, 14 WZZ, 15 WZZ, 16 WZZ, 17 WZZ, 18 WZZ, 19 WZZ, 20 WZZ, 21 WZZ, 22 WZZ, 23 WZZ, 24 WZZ, 25 WZZ, 26 WZZ, 27 WZZ, 28 WZZ, 29 WZZ, 30 WZZ, 31 WZZ, 32 WZZ, 33 WZZ, 34 WZZ, 35 WZZ, 36 WZZ, 37 WZZ, 38 WZZ, 39 WZZ, 40 WZZ, 41 WZZ, 42 WZZ, 43 WZZ, 44 WZZ, 45 WZZ, 46 WZZ, 47 WZZ, 48 WZZ, 49 WZZ, 50 WZZ, 51 WZZ, 52 WZZ, 53 WZZ, 54 WZZ, 55 WZZ, 56 WZZ, 57 WZZ, 58 WZZ, 59 WZZ, 60 WZZ, 61 WZZ, 62 WZZ, 63 WZZ, 64 WZZ, 65 WZZ, 66 WZZ, 67 WZZ, 68 WZZ, 69 WZZ, 70 WZZ, 71 WZZ, 72 WZZ, 73 WZZ, 74 WZZ, 75 WZZ, 76 WZZ, 77 WZZ, 78 WZZ, 79 WZZ, 80 WZZ, 81 WZZ, 82 WZZ, 83 WZZ, 84 WZZ, 85 WZZ, 86 WZZ, 87 WZZ, 88 WZZ, 89 WZZ, 90 WZZ, 91 WZZ, 92 WZZ, 93 WZZ, 94 WZZ, 95 WZZ, 96 WZZ, 97 WZZ, 98 WZZ, 99 WZZ, 100 WZZ.

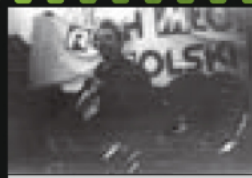
The organizers for the celebrations were informally divided between the RMP (3rd May Constitution Day) and National Independence Day and the WZZ of Pomerania (the October 1970 workers' protests), all members of the opposition (the rest of the individuals, regardless of their affiliation).

IPN 376 4110

IPN 376 4110

IPN 376 4110

IPN 376 4110

Przebieg spotkania organizatorów ulotki 'Solidność' z Bazyliki Mariackiej pod zamek Jana II Sobieskiego 3 maja 1980 r. Fot. ze zbiorów IPN.

Anti-communist milieu meeting through 'Solidarity' from St Mary's Church to the John II Sobieski statue, 3 May 1980.

Spotkanie organizatorów ulotki 'Solidność' z Bazyliki Mariackiej pod zamek Jana II Sobieskiego 3 maja 1980 r. Fot. ze zbiorów IPN.

Organizers meeting giving a speech beside the John II Sobieski statue, 3 May 1980.

11/23 - 11/27
JAN ZAPOLNIK
RUCH MŁODEJ POLSKI
WYBRZEŻE
DZIAŁALCE WZZ

WZZ wybrzeża od 1978 roku w Gdyni, w tym czasie w Gdyni w ramach WZZ wybrzeża organizowano spotkania i imprezy kulturalne. W 1978 roku w Gdyni w ramach WZZ wybrzeża organizowano spotkania i imprezy kulturalne. W 1978 roku w Gdyni w ramach WZZ wybrzeża organizowano spotkania i imprezy kulturalne.

wzz.ipn.gov.pl

Współpraca | współpraca

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE WYBRZEŻA FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

**Komendantka
Woj. MO
Gdańsku**

Pienkowska Alina

1952

pielęgniarka Przemysłowej Służby Zdrowia przy Stoczni Gdańskiej

Działalce WZZ Wybrzeża od 1978. Wchodziła w skład kolegium redakcyjnego "Robotnika Wybrzeża" oraz brała udział w kolportażu niezależnych ulotek i pism. Uczestniczyła w uroczystości rocznicowych Grudnia '70 w Gdańsku.

Activist of the WZZ of Pomerania since 1978. Robotnik Wybrzeża editorial committee member, distributor of illegal leaflets and periodicals. Participated in the celebrations of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk.

**Komendantka
Woj. MO
Gdańsku**

Płońska Maria

1957

studentka Politechniki Gdańskiej

Działalce WZZ Wybrzeża od 1978. Wchodziła w skład kolegium redakcyjnego "Robotnika Wybrzeża" oraz brała udział w kolportażu niezależnych ulotek i pism. Uczestniczyła w uroczystości rocznicowych Grudnia '70 w Gdańsku.

Activist of the WZZ of Pomerania since 1978. Robotnik Wybrzeża editorial committee member, and distributor of illegal leaflets and periodicals. Participated in the celebrations of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk.

**Komendant
Woj. MO
Gdańsku**

Miatkowski Maciej

1941

Stocznia Gdańska

Działalce WZZ Wybrzeża od 1979, zajmował się m.in. kolportażem pisma "Robotnik". Kilkakrotnie zatrzymany przez SB na 48 godzin i poddawany represjom w miejscu pracy i mieszkani.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1979 and distributed Robotnik. Frequently held in custody for 48 hours by the Security Service, subjected to searches in the place of work and place of residence.

**Komendant
Woj. MO
Gdańsku**

Szloch Kazimierz

1932

Stocznia Gdańska

Działalce WZZ Wybrzeża od 1978. Kolporter ulotek i wydawnictw długiego obiegu. W maju 1978 wspierał głodówkę w obronie aresztowanego Błażeja Ayszkowskiego. Uczestnik spotkań samokształceniowych i uroczystości patriotycznych Grudnia '70, 3 Maja i 11 Listopada w Gdańsku.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1978, distributed underground leaflets and publications. In May 1978 supported the hunger strike in defence of the arrested Błażej Ayszkowski. Participated in self-study meetings and celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk.

wzz.ipn.gov.pl

Współpraca | współpraca

SŁUŻBA BEZPIECZEŃSTWA WOBEC WOLNYCH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH WYBRZEŻA

THE SECURITY SERVICE AND THE FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

Służba Bezpieczeństwa nie mogła biernie obserwować coraz bardziej skutecznej i zataczającej coraz szersze kręgi działalności antykomunistycznej mieszkańców gdańskiego Wybrzeża. Dysponowała dużym wyborem środków – od inwigilacji przez zastraszanie po represje. Do standardowych działań wymierzonych w opozycję należało rozpracowywanie w ramach spraw operacyjnych zakładanie podsłuchów, perustroda korespondencji, obserwacja mieszkań. Powołaniem stały się awersantemini bez palowania przyżyny na 48 godzin, szczególnie w przededniu uroczystości uświetniającej ofiary Grudnia '70, aresztowania mieszkań, często bez wymaganego nakazu prokuratorskiego, pobicia przez „nieznanych sprawców”, sankcje karne wymierzone przez wymiar sprawiedliwości, szykany w zakładach pracy. Bezpieka uciekała się również do gróźb wobec rodziny i przyjaciół, usiłując w ten sposób wymusić zmianę postawy lub wycofanie się z aktywnej działalności.

The Security Service could not passively watch the increasingly effective and spreading of anti communist activity in the Gdańsk region. It used various methods from surveillance through intimidation to repressions. The standard activity aimed against the opposition included surveillance carried out within the framework of operational cases, planting wiretaps, correspondence control, and observation of flats. The SB frequently used 48-hour detention without giving a cause, particularly on the eve of the celebrations commemorating the December 1970 victims, flat searches, often without a warrant, assaults by 'unknown perpetrators', penal sanctions imposed by the judiciary and harassment in the workplace. The security apparatus also 'threatened activists' family and friends to force them to change their attitude or give up their activity.

Kierownictwo Wydziału III Służby Bezpieczeństwa KW MO w Gdańsku w latach 1978-1980 zajmującego się represjami wobec WZZ Wybrzeża:

Directors of Department III of the Security Service of the Provincial Headquarters of People's Militia in Gdańsk, which repressed the WZZ of Pomerania during 1978-1980:

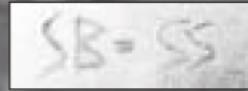
Grzegorz Wójcik - kierownik Wydziału III KW MO w Gdańsku
Włodzisław Kowalski - kierownik Wydziału III KW MO w Gdańsku
Jerzy Górecki - kierownik Wydziału III KW MO w Gdańsku

Antoni Sobolewski

Jedną z pierwszych ofiar gdańskiej bezpieki został Antoni Sobolewski, który za pomoc, którą udzielił pracownikom zakładu fabryki okrętowej, został aresztowany i więziony. Został on zamordowany przez ukraińskich wywiadców w więzieniu w Gdańsku.

One of the first victims of the Gdańsk SB was Antoni Sobolewski, who, in exchange for help, was arrested and imprisoned. He was murdered by Ukrainian spies in the Gdańsk prison.

Napis: "SB = SS" - symbolizujący równanie między Służbą Bezpieczeństwa a Gestapo.

Edwin Mroczek

Podczas pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa stworzono jednak wyjątkowo łagodny klimat. W tym celu kierownik Wydziału III Służby Bezpieczeństwa KW MO w Gdańsku, Grzegorz Wójcik, podjął decyzję o aresztowaniu i zamordowaniu w więzieniu w Gdańsku jednego z pracowników zakładu fabryki okrętowej, który udzielił pomocy pracownikom zakładu fabryki okrętowej.

The Security Service faced its conditions on several occasions. Edwin Mroczek, however, was placed in the best management of the free trade unions of Pomerania. A Gdańsk Shipyard employee and Gdańsk WZZ member, Mroczek regularly informed the authorities about the WZZ activists' plans.

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE WYBRZEŻA FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Waleś Lech

1943

Fabryka Urządzeń Budowlanych "ZREMB" w Gdańsku

Działacz WZZ Wybrzeża od lipca 1978, kolporter pisma i wydawnictw antykomunistycznych. Uczestnik uroczystości rocznicowych 3 Maja, 11 listopada, Grudnia '70 w Gdańsku. Nieokreślenie zatrzymany i karany przez kolegów ds. Wybrzeża.

Activist of the WZZ of Pomerania since June 1978. Distributed independent periodicals and publications. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk. Frequently held in custody and punished by fellow workers.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Lis Bogdan

1952

Zakłady Okrętowe Urządzeń Elektrycznych i "Automatki" "ELMOR"

Współpracownik WZZ Wybrzeża od kwietnia 1980, współorganizator WZZ Wybrzeża w zakładach "ELMOR" w Gdańsku. Kolporter prasy niezależnej. Otrzymał podjęty pod jego kierownictwem decyzji dyrekcji ELMORU dot. przeniesienia służbowego Aliny Pienkowskiej.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since April 1980, co-organized the WZZ of Pomerania at the Elmor Plant in Gdańsk and distributed independent press. Collected signatures on the petition against the Elmor management's decision to transfer Alina Pienkowska.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Kapczyński Piotr

1953

Fabryka Urządzeń Okrętowych TECHMET w Pruszezu Gdańskim

Współpracownik WZZ Wybrzeża od 1978, drukarz i kolporter prasy niezależnej. Uczestnik uroczystości rocznicowych Grudnia '70 w Gdańsku. W czerwcu 1980 współorganizator gdańskiego niezależnego Wydawnictwa Alternatywy, w którym wydrukowano ulotki w obronie zwolnionej z pracy w Stoczni Gdańskiej Anny Walentynowicz.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1978, printed and distributed independent press. Participated in the celebrations of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk. In June 1980 co-founded the independent 'Alternatywy' Publishing House in Gdańsk, which printed leaflets defending Anna Walentynowicz (dismissed from the Gdańsk Shipyard in August 1980).

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Meżydło Antoni

1954

student Uniwersytetu Gdańskiego

Współpracownik WZZ Wybrzeża, kolporter pisma i wydawnictw niezależnych. Uczestnik uroczystości rocznicowych 3 Maja, 11 listopada i Grudnia '70 w Gdańsku.

Co-worked with the WZZ of Pomerania, distributed independent periodicals and publications. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk.

ŚMIERĆ TADEUSZA SZCZEPAŃSKIEGO

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE
16
STYCZEŃ
1980

TADEUSZ SZCZEPAŃSKI'S DEATH

16 stycznia 1980 r. w Gdańsku zginął Tadeusz Szczepański, działacz Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża, współpracownik Lecha Wałęsy, pracownik „Elektromontażu”. Jego nogą cała z nogami obdętymi na wysokości kolan odzionano 17 marca w kanale na Stępcy przy przepompowni ścieków na Oławiance. Wśród najbliższej rodziny Tadeusza Szczepańskiego wątpliwości budzi m.in. miejsce odnalezienia ciała i stan jego rozkładu po ponad dwumiesięcznym przebywaniu w wodzie oraz brak śladów odzieży.

W pierwszej połowie 1980 r. środowisko opozycji antykomunistycznej oskarżyło o jego śmierć Służbę Bezpieczeństwa, ale śledztwo w tej sprawie prowadzone przez Prokuraturę Wojewódzką w Gdańsku nie potwierdziło tej wersji zdarzeń. W 2010 r. okoliczności śmierci Tadeusza Szczepańskiego weryfikował podczas dochodzenia prokurator IPN, nie znalazł jednak nowych dowodów w sprawie.

Tadeusz Szczepański, an activist of the WZZ of Pomerania, Lech Wałęsa's co-worker, and Elektromontaż worker, went missing in Gdańsk on 16 January 1980. His naked body, with the legs cut off at the knees, was found on 17 March in the canal by the sewage pumping station on the Oławianka Island in Gdańsk. The place where the corpse was found, the condition it was in after more than two months in water, the fact that it was naked, etc., seemed suspicious to Szczepański's closest family members.

In early 1980 the anti-communist opposition milieu accused the Security Service of his death, but the investigation conducted by the Military Prosecutor's Office in Gdańsk did not confirm that version of events. In 2010 the circumstances of Tadeusz Szczepański's death were verified during an investigation by Prosecutor from the Institute of National Remembrance (Instytut Pamięi Narodowej, IPN) but no new evidence was found.

The place where Szczepański was found to go down to his death.

Miejsce rozłożenia z kolejarza

Miejsce zamknięcia zwłok Tadeusza Szczepańskiego powieszonym w trakcie wstępnego dochodzenia przez prokuratora IPN

The place where Szczepański's body was found, cut off at the knees. The site where the investigation by the IPN Prosecutor.

Miejsce znalezienia zwłok Tadeusza Szczepańskiego 17 marca 1980 r. w kanale na Stępcy przy przepompowni ścieków na Oławiance. Fot. za: IPN, Instytut Pamięi Narodowej

The place where Szczepański's body was found 17 March 1980 - the canal by the sewage pumping station on the Oławianka Island.

Miejsce odnalezienia zwłok wg Prokuratury Wojewódzkiej w Gdańsku w 1980 r.

The place where Szczepański's body was found according to the Regional Prosecutor's Office in Gdańsk in 1980.

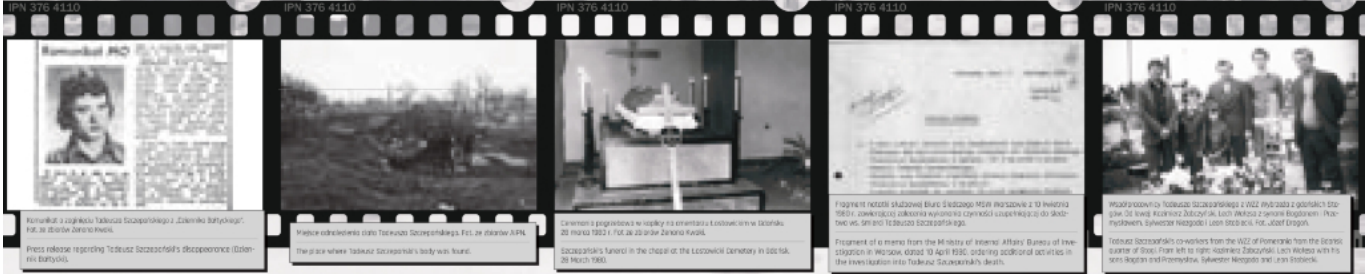
Przebiegła droga Tadeusza Szczepańskiego w Prokuratury Wojewódzkiej w Gdańsku w 1980 r. (fototelegraficzne miejsce wypadku)

The route where Tadeusz Szczepański was taken to the Regional Prosecutor's Office in Gdańsk in 1980 (where the accident must have happened)

Tę drogą wsiadł Tadeusz Szczepański na pociąg 20 stycznia 1980 r. w kierunku Pruszcza

This was the way Tadeusz Szczepański got on the train on 20 January 1980 towards Pruszcze

Fot. ze zbiorów Żelazki Kępczyk

IPN 376 4110

IPN 376 4110

IPN 376 4110

IPN 376 4110

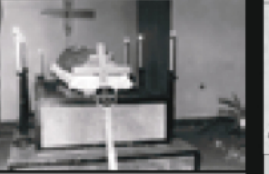
IPN 376 4110

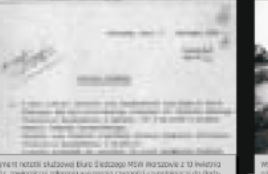
Identyfikacja zginęłego Tadeusza Szczepańskiego „Dzienniki Bałtycki”, Fot. ze zbiorów Żelazki Kępczyk
Press release regarding Tadeusz Szczepański's disappearance (Dzienniki Bałtycki)

Miejsce odnalezienia ciała Tadeusza Szczepańskiego. Fot. ze zbiorów IPN
The place where Tadeusz Szczepański's body was found.

Zachowanie pogrzebowe w kościele św. Józefa w Łoszewicach w Gdańsku, 20 marca 1980 r. Fot. ze zbiorów Żelazki Kępczyk
Szczepański's funeral in the chapel of the Łoszewicki Cemetery in Gdańsk, 20 March 1980.

Fotopięśń narkotyków służbowo Biuro Śledczego MSW w Pruszkach 10 kwietnia 1980 r. zawierająca aktę oskarżenia i zarzuty skierowane do Tadeusza Szczepańskiego.
Photograph of a memo from the Ministry of Internal Affairs Bureau of Investigation in Pruszcze, dated 10 April 1980, ordering additional activities in the investigation into Tadeusz Szczepański's death.

Wizyta rodzinna Tadeusza Szczepańskiego i WZZ Wybrzeża 2 grudnia 1980 r. z lewej: Kazimierz Żabotyński, Lech Wałęsa z zespołem Biogramów i Pracowników Służby Bezpieczeństwa Lecha Wałęsy, Fot. ze zbiorów IPN
Tadeusz Szczepański's family from the WZZ of Pomerania from the family's funeral in Pruszcze, dated 10 April 1980, ordering additional activities in the investigation into Tadeusz Szczepański's death.

wzz.ipn.gov.pl

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE WYBRZEŻA FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

Kaczynski Lech
1949
Komendanta Woj. MO Gdańsku
Pracownik naukowy Katedry Prawa Pracy Uniwersytetu Gdańskiego
Działacz WZZ Wybrzeża od 1978, prowadził wykłady z prawa pracy, w szczególności uwzględnienie metod obrony przed represjami ze strony Służby Bezpieczeństwa i dyktanda zakładów pracy.
Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1978. Provided help in specific cases of repression. Gave lectures on labour law, focusing on methods of protection from repression by the Security Service and workplace management. Distributed the 120 000 periodical Robotnik.

Pelski Bogdan
1956
Komendanta Woj. MO Gdańsku
Stocznia Gdańska
W latach 1975-80 współpracownik WZZ Wybrzeża, kolporter wydawnictw drugiego obiegu. Współorganizator strajku w Stoczni Gdańskiej w obronie zwalnionej z pracy Anny Walecynowicz w sierpniu 1980.
During 1975-1980 co-worked with the WZZ of Pomerania, distributed underground publications. Co-organized the strike at the Gdańsk Shipyard in defence of Anna Walecynowicz, who was dismissed in August 1980.

Ludwik Prądzyński
1956
Komendanta Woj. MO Gdańsku
Stocznia Gdańska
Współpracownik WZZ Wybrzeża, uczestnik spotkań organizowanych przez Bogdana Borusewicz, kolporter pisma i wydawnictw niezależnych, uczestnik akcji ulotkowych i protestacyjnych. Jeden z organizatorów przygotowań do strajku w Stoczni Gdańskiej w sierpniu 1980.
Co-worked with the WZZ of Pomerania, participated in the meetings organised by Bogdan Borusewicz, distributed independent periodicals and publications, participated in leaflet and protest campaigns. One of the organisers of the preparations for the August 1980 strike at the Gdańsk Shipyard.

Maciejewski Kazimierz
1950
Komendanta Woj. MO Gdańsku
Fabryka Urządzeń Okrętowych Technet w Pruszkach Gdańskich
Współpracownik WZZ Wybrzeża od 1978, kolporter ulotek i pism niezależnych. Uczestnik uroczystości rocznicowych 3 Maja, 11 listopada i Gromnia '70 w Gdańsku.
Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1978, distributed leaflets and independent press. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk.

wzz.ipn.gov.pl

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE POMORZA ZACHODNIEGO

Pierwszy numer pisma WZZ Pomorza Zachodniego, drukarnia Szczecin 12 21 marca 1979

The first issue of the journal of the WZZ of Western Pomerania, Robotnik Szczeciński, dated 01 March 1979.

Wojewódzka Komisja Kwalifikacyjna Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin, 01 marca 1980

Province of the Occupation of the Founding Committee of the Free Trade Unions of Western Pomerania.

FREE TRADE UNIONS OF WESTERN POMERANIA

Apel Kazimierza Świątka nowożyjący do tworzennia Wolnych Związków Zawodowych, a także przykład kolegów z Trójmiasta przyczyniły się do powołania na Pomorzu Zachodnim trzeciej w Polsce, niezależnej od władz organizacji robotniczej. 11 października 1979 r. grupa osób z Gryfina i Szczecina, związanych z KSS „KOR” i ROPCIO, ogłasza powstanie Komitetu Założycielskiego Wolnych Związków Zawodowych Pomorza Zachodniego. W jego skład weszli: Kazimierz Dobosz, Danuta Grajek, Bronisław Madzajewski, Andrzej Kamrowski, Tadeusz Kocielewicz, Stefan Kozłowski, Jan Paprocki, Zdzisław Podolski, Jan Witkowski i Mirosław Witkowski.

Podstawą działania związku, tak sama jak na całym Śląsku i w Trójmieście, była „obrona interesów ludzi pracy” poprzez kolportaż niezależnych publikacji, plakatów i ulotek oraz organizację spotkań i szkoleń.

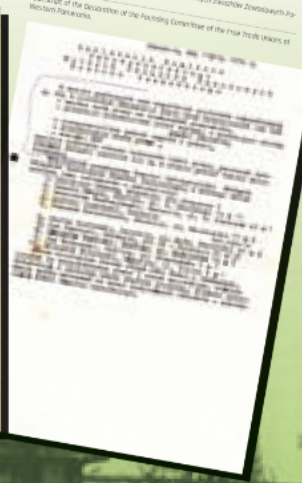
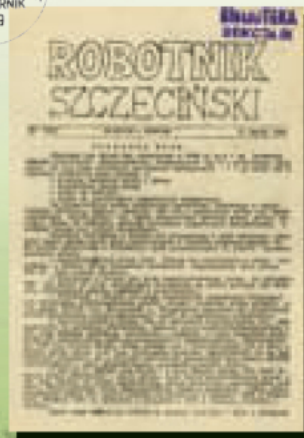
Mimo represji ze strony władz komunistycznych nowej organizacji udało się przygotować uroczystości upamiętniające ofiary grudnia '70, a także rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja i odzyskania niepodległości. Sukcesem zakończyła się też inicjatywa wydania własnej bazy politycznej, czego efektem było wydanie 01 marca 1980 r. pierwszego numeru „Robotnika Szczecińskiego”.

Robotnicy ze Szczecina i Gryfina skupieni wokół WZZ zdobyte doświadczenie wykorzystali w sierpniu 1980 r., przyczyniając się do zwycięstwa „Solidarności” na Pomorzu Zachodnim.

Kazimierz Świątko's appeal to establish Free Trade Unions and the example set by the Tri-city workers contributed to the establishment of the third independent workers' organisation in Poland. On 11 October 1979 a group of people from Gryfina and Szczecin associated with the KOR Social Self-defence Committee (Komitet Samoobrony Społecznej KOR, KSS KOR) and the Movement for Defence of Human and Civil Rights (Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela ROPCIO) announced the establishment of the Founding Committee of the Free Trade Unions of Western Pomerania (Komitet Założycielski Wolnych Związków Zawodowych Pomorza Zachodniego). It's members were Kazimierz Dobosz, Danuta Grajek, Bronisław Madzajewski, Andrzej Kamrowski, Tadeusz Kocielewicz, Stefan Kozłowski, Jan Paprocki, Zdzisław Podolski, Jan Witkowski, and Mirosław Witkowski. As in Upper Silesia and the Tri-city, the Union's main objective was "protection of workers' interests" through distribution of independent publications, posters and leaflets as well as organisation of meetings and training courses.

Despite the repressions of the communist authorities the new organisation managed to commemorate the victims of the December 1970 workers' protests as well as the 3rd May Constitution Day and the National Independence Day. The initiative to establish its own printing base proved a success, resulting in the publication of the first issue of Robotnik Szczeciński on 01 March 1980.

Workers from Szczecin and Gryfina, associated with the WZZ, used the experience they gained contributing to Solidarity's victory in Western Pomerania in August 1980.

wzz.ipn.gov.pl

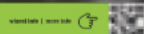
WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE POMORZA ZACHODNIEGO

FREE TRADE UNIONS OF WESTERN POMERANIA

 <p>Witkowski Jan 1952 Zespół Elektroni "Nowa Odra" w Nowym Czarnkowie Współpracownik KSS KOR, członek redakcji "Robotnika" i współzałożyciel KSS PZ, drukarza i redaktora Robotnika Szczecińskiego. KSS KOR co-worker and Robotnik editorialist head writer. Co-founded the KSS of Western Pomerania, printer and editor Robotnik Szczeciński.</p>	 <p>Dobosz Kazimierz 1928 rencista Współpracownik KSS KOR w Szczecinie, sygnatariusz deklaracji założycielskiej WZZ PZ. Co worked with the KSS KOR in Szczecin, signatory of the Founding Declaration of the WZZ of Western Pomerania.</p>	 <p>Grajek Danuta 1958 Urząd Pocztowy w Gryfinie Współpracowniczka KSS KOR w Gryfinie, podpisana deklaracji założycielskiej WZZ PZ, redaktor pisma "Robotnik Szczeciński". Co-worked with the KSS KOR in Gryfina, signatory of the Founding Declaration of the WZZ of Western Pomerania, and Robotnik Szczeciński editor.</p>	 <p>Kocielewicz Tadeusz 1956 brak informacji KSS KOR co-worker and signatory of the Founding Declaration of the WZZ of Western Pomerania.</p>
 <p>Madzajewski Bronisław 1942 Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Szczecinie Współpracownik KSS KOR, sygnatariusz deklaracji założycielskiej WZZ Pomorza Zachodniego. KSS KOR co-worker and signatory of the Founding Declaration of the WZZ of Western Pomerania.</p>	 <p>Kozłowski Stefan 1955 Zakłady Mechaniczne "Pono" w Szczecinie Działacz Szere Interwencyjnego KSS KOR, współzałożyciel WZZ Pomorza Zachodniego, redaktor "Robotnika Szczecińskiego". KSS KOR Intervention Series activist, co-founder of the WZZ of Western Pomerania, and Robotnik Szczeciński editor.</p>	 <p>Podolski Zdzisław 1938 Elektronika "Dolna Odra" w Nowym Czarnkowie Współpracownik KSS KOR, kolporter "Robotnika", założyciel WZZ Pomorza Zachodniego, redaktor "Robotnika Szczecińskiego". KSS KOR co-worker, Robotnik distributor, article of the WZZ of Western Pomerania, and Robotnik Szczeciński editor.</p>	 <p>Witkowski Mirosław 1955 Zakłady Suchoj Destylacji Drewna w Szczecinie Współpracownik KOR, kolporter Biuletynu Informacyjnego, współpracownik pisma "Robotnik", współzałożyciel WZZ Pomorza Zachodniego, redaktor i drukarz "Robotnika Szczecińskiego". KSS KOR co-worker, Bulletin Informacyjny distributor, and Robotnik co-worker. Co-founded the WZZ of Western Pomerania, printer and editor Robotnik Szczeciński.</p>
 <p>Kamrowski Andrzej 1954 Stocznia in. A. Warskiego w Szczecinie Współpracownik KSS KOR na terenie Szczecina, sygnatariusz deklaracji założycielskiej WZZ Pomorza Zachodniego, redaktor "Robotnika Szczecińskiego". KSS KOR co-worker in Szczecin, signatory of the Founding Declaration of the WZZ of Western Pomerania, and Robotnik Szczeciński editor.</p>	 <p>Paprocki Jan 1955 brak informacji KSS KOR co-worker and signatory of the Founding Declaration of the WZZ of Western Pomerania.</p>	 <p>Głowski Włodzisław 1956 Fabryka Maszyn Samochodowych "Pola" w Szczecinie Współpracownik KSS KOR, sygnatariusz deklaracji założycielskiej WZZ PZ, redaktor "Robotnika Szczecińskiego". KSS KOR co-worker, signatory of the Founding Declaration of the WZZ of Western Pomerania, and Robotnik Szczeciński editor.</p>	 <p>Jędrowski Waldemar 1951 brak informacji Współpracownik KSS KOR, redaktor "Robotnika Szczecińskiego". Co-worked with the KSS KOR and WZZ of Western Pomerania, Robotnik Szczeciński editor.</p>
 <p>Jakubowicz Andrzej 1955 Stocznia in. A. Warskiego Współpracownik KSS KOR i WZZ PZ. Co-worked with the KSS KOR and WZZ of Western Pomerania.</p>	 <p>Jakubowicz Zbigniew 1959 brak informacji Współpracownik KSS KOR i WZZ PZ. Co-worked with the KSS KOR and WZZ of Western Pomerania.</p>	 <p>Nowak Jolanta 1955 Rejonowe Przedsiębiorstwo Współdarkeri Łobuzińskiej i Mieszkanolowej Współpracownik KSS KOR i WZZ PZ. Co-worked with the KSS KOR and WZZ of Western Pomerania.</p>	 <p>Krytosiek Aleksander 1922 Stocznia Remontowa Parnica w Szczecinie Współpracownik KSS KOR i WZZ PZ. Co-worked with the KSS KOR and WZZ of Western Pomerania.</p>

wzz.ipn.gov.pl

AKCJA BOJKOTU WYBORÓW DO SEJMU I RAD NARODOWYCH

THE CAMPAIGN TO BOYCOTT THE 23 MARCH 1980 ELECTIONS OF THE PARLIAMENT AND NATIONAL COUNCILS

Uchwałą z 17 stycznia 1980 r. Rada Państwa PRL wyznaczyła niedzielę 23 marca jako dzień wyborów do Sejmu PRL i rad narodowych stąpnia wje-wódzkiego.

W całej Polsce środawisko opozycyjne nowolawczy do bojkotu wyborów z uwagi na brak możliwości realnego wpływu na skład Sejmu, brak kontroli społecznej nad przebiegiem głosowania i jego wynikami oraz zadyktowany przez władze brak konkurencyjności. Zgodnie z wytycznymi głosy można było oddawać tylko na listę Frontu Jedności Narodu, w większości składającego się z osób wybranych za poprzedniej kadencji, odpowiedzialnych za powstanie oraz porażkę w wyborach z czerwca 1976 r. w Radomiu. Wykrotny w ten sposób Sejm nie byłby reprezentantem społeczeństwa polskiego ani gwarantem niezabicia przemian wobec pogłębiającego się kryzysu ekonomicznego, politycznego i społecznego, w tym dopuszczenia społeczeństwa do współdecydowania o losie kraju.

Kierując się powyższymi przesłankami, działacze Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża przygotowali oświadczenia i ulotki pt. "Obywateli! Nowajuga do bojkotu wyborów, podpisana przez Bogdana Borusewicz, Andrzeja Buła, Joannę i Andrzeja Gwazda, Alinę Pierkowską, Marylę Płofską, Annę Walentynowicz i Lecha Wałęsę.

W Trójmieście od początku marca 1980 r. działacze opozycji antykomunistycznej nosili akcie i kopertowane materiały bezadresowych ulotek (Obywateli! "Jabotinka" nr 45) i plakatów zatytułowanych "Wybory". Systematycznie szerzono także napisy i hasła antywyborcze, szczególnie w klatkach schodowych budynków mieszkalnych, Gdańsku bezpieka odnotowała około stu takich napisów, głównie w dzielnicach Żospa, Przymorze i Stogi.

With an Act of 17 January 1980, the PRL Council of State (Rada Państwa) set the date of the elections to the Parliament and provincial national councils for 23 March (Sunday).

Opposition milieu throughout Poland called for a boycott of the elections as the society could neither really influence the Parliament's composition nor monitor the voting process and its results. The boycott was also aimed against the lack of competition, dictated by the authorities. Following the authorities' guidelines, the citizens could vote only for the Front of National Unity (Front Jedności Narodu, FJN), composed mostly of individuals elected for the previous term who were responsible for the increase in prices which triggered the workers' revolt in June 1976 in Radom. Thus elected Parliament would neither represent the Polish society nor guarantee the transformations necessary due to the deepening economic, political, and social crisis. One of the demands was to allow citizens to participate in deciding about the future of their country.

Consequently, the activists of the Free Trade Unions of Pomerania prepared a special leaflet "To Citizens," calling for a boycott of the elections. It was signed by Bogdan Borusewicz, Andrzej Buła, Joanna and Andrzej Gwazda, Alina Pierkowska, Maryla Płofska, Anna Walentynowicz and Lech Wałęsa.

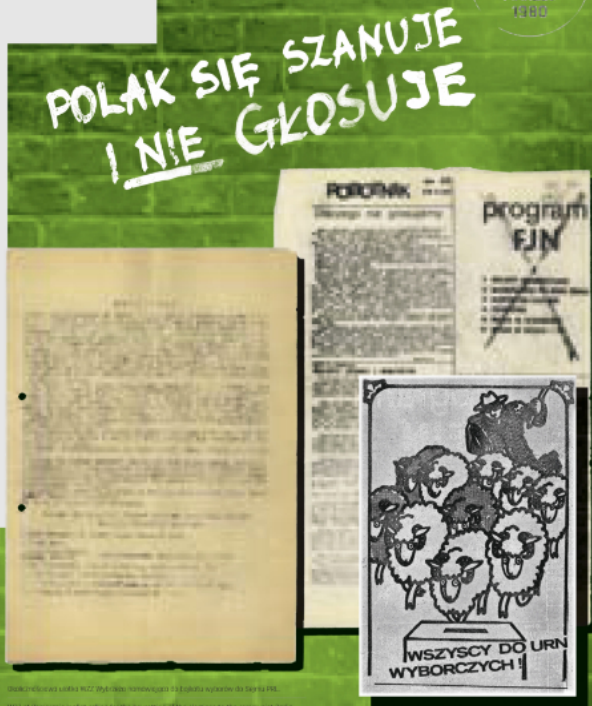
Beginning with early March 1980, the activists of the Tri-city anti communist opposition intensified the campaign to distribute independent, uncensored materials, leaflets "To Citizens," Issue 45 of "Robotnik" and "Elections" posters. The number of anti-election inscriptions and slogans was systematically increasing particularly in staircases of residential buildings. The Gdańsk security apparatus reported approximately a hundred such inscriptions, particularly in the Żospa, Przymorze, and Stogi quarters.

Wieloletni członek Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, w 1976 przeszedł na stronę opozycji. W 1980 zaangażował się w działalność antykomunistyczną. Był jednym z autorów ulotki "Do Obywateli!" i plakatów wyborczych. W 1981 został aresztowany i oskarżony o przynależność do organizacji antykomunistycznej. W 1982 został zwolniony z więzienia.

Before 1976 he was a member of the Communist Party of the Soviet Union. In 1976 he turned to the opposition. In 1980 he became involved in anti-communist activities. He was one of the authors of the leaflet "To Citizens!" and election posters. In 1981 he was arrested and charged with belonging to an anti-communist organization. In 1982 he was released from prison.

CHCESZ GŁODNOŚĆ?
— IDZ GŁOSOWAĆ

Wieloletni członek Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, w 1976 przeszedł na stronę opozycji. W 1980 zaangażował się w działalność antykomunistyczną. Był jednym z autorów ulotki "Do Obywateli!" i plakatów wyborczych. W 1981 został aresztowany i oskarżony o przynależność do organizacji antykomunistycznej. W 1982 został zwolniony z więzienia.

Wieloletni członek Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, w 1976 przeszedł na stronę opozycji. W 1980 zaangażował się w działalność antykomunistyczną. Był jednym z autorów ulotki "Do Obywateli!" i plakatów wyborczych. W 1981 został aresztowany i oskarżony o przynależność do organizacji antykomunistycznej. W 1982 został zwolniony z więzienia.

wzz.ipn.gov.pl

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE WYBRZEŻA FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Żabczyński Tadeusz Kazimierz

1954

nie pracuje

Działacz WZZ Wybrzeża od 1978, należał do grupy z gdańskich Ślodów - kolporter ulotek i wydawnictw drugiego obiegu w Gdańsku, Gdyni, Toruniu, Słupsku. Uczestnik ataku na siedzibę policji w Stoczni Gdańskiej 10. 11 listopada, 3 Maja. W styczniu 1980 brał udział w niszczeniu tablicy propagandowej PZPR przy Elektrocentrale w Gdańsku. W sierpniu 1980 drukował ulotki informujące o zwolnieniu Anny Walentynowicz z pracy w Stoczni Gdańskiej i wywołując do jej obrony oraz uczestniczył w ich kolportażu.

Activist of the WZZ of Pomerania since 1978, member of a group from the Stogi quarter of Gdańsk. Distributed underground leaflets and publications in Gdańsk, Gdynia, Toruń, and Słupsk. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk. In January 1980 took part in the destruction of the PZPR propaganda board located by the Electrocentral plant in Gdańsk. In August 1980 printed and distributed leaflets informing about Anna Walentynowicz's dismissal from the Gdańsk Shipyard and calling for her support.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Piekarski Marian

1951

Fabryka Urządzeń Okrętowych TECHMET w Pruszczu Gdańskim

Działacz WZZ Wybrzeża od 1975. Kolporter ulotek i wydawnictw drugiego obiegu w Pruszczu Gdańskim i Toruniu. Drukarz pism niezależnych. Bliski współpracownik Bogdana Borusewicza i Piotra Kapczyńskiego.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1975, distributed underground leaflets and publications in Pruszc Gdańsk and Toruń, printed independent periodicals. Close co-worker of Bogdan Borusewicz and Piotr Kapczyński.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Stobiecki Leon

1933

Stocznia Marynarki Wojennej im. Westerplatte w Gdańsku

Działacz WZZ Wybrzeża od 1978, należał do grupy z gdańskich Ślodów - drukarz i kolporter ulotek i wydawnictw drugiego obiegu. Uczestnik uroczystości patriotycznych Główna '70, 3 Maja i 11 listopada w Gdańsku.

Activist of the WZZ of Pomerania since 1978, member of a group from the Stogi quarter of Gdańsk. Printed and distributed underground leaflets and publications. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Kowalski Stanisław

1938

Politechnika Gdańska

Współpracownik WZZ Wybrzeża od 1978, kolporter pism i wydawnictw niezależnych.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1978, printed and distributed independent publications.

wzz.ipn.gov.pl

W DRODZE DO „SIERPNIOWEJ REWOLUCJI”

Fot. Satorra Sebastian

HEADING FOR THE 'AUGUST REVOLUTION'

Ponad dwuletni okres działalności Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża to czas oznaczony represjami władzy komunistycznej wobec ich członków i współpracowników. Jedną z nich było zwolnienie z pracy w Stoczni Gdańskiej Anny Walentynowicz. Obrona pokrzywdzonej stała się oficjalnym powodem wybuchu strajków sierpniowych, w następstwie których powstał autonomiczny wobec władz komunistycznych Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”. Był to również czas na zebranie niezabitego od świadczenia świadczenia struktur opozycji (inteligentno-sygnalizacyjnej). Połącząc z szerszej perspektywy, można upatrywać w „Solidarności” konsekwentną dążeńność Wolnych Związków Zawodowych do podjęcia wspólnoty, determinacji, witalności w powołaniu, połączeniu z przekierowaniem o słuźności obrony drogi.

W ciągu tych dwóch lat Wolnym Związkom Zawodowym udało się skonstruować środowiska opozycyjne, powołać niezależne od władzy gniazda oraz organizować zważone przez władze komunistyczne uroczystości patriotyczne upamiętniające ofiary Gruzdnia '70 na Wybrzeżu, uchwalenie Konstytucji 3 Maja czy obchody przez Polskę niepodległości, cieszące się wzrastającą popularnością.

Jednocześnie nadszły się mialowane przez Słubice Bezpieczeństwa represowania i słyżniny w miejscach zatrudnienia - w najlepszym wypadku przesłeszenia, w najgorszym zwolnienia z pracy. Represje dotyczyły m.in. Anny Walentynowicz, Andrzeja Bućka, Andrzeja Kotodziej, Jana Karandziej, Andrzeja Butkiewicza, Mieczysława Klamowskiego i Lecha Waleśa. To właśnie w obliczu szykan ujawniła się największe osiągnięcie działalności WZZ - wpływ na mentalność zwykłego pracownika, abutzenie empatii wobec kolegów z pracy, zaprzestanie bezczynnego przypisywania się poczynom władzy. Pierwszym sygnałem solidarności pomocy było obrona niesłusznie oskarżonej z zarzobania w pracy Aliny Pienkowskiej. Petycję w jej sprawie podpisało ponad 300 pracowników „Elmoru”.

For over two years the operation of the Free Trade Unions of Pomerania was marked with communist repressions against the organization's members and co-workers. For instance, Anna Walentynowicz was dismissed from the Gdańsk Shipyard. Her defence became the official reason for the outbreak of the August strikes, which led to the establishment of the Solidarity Independent Self-governing Trade Union (Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”), autonomous from the communist authorities. It was also a time of gaining much needed experience and forming structures of the anti-communist opposition. From a wider perspective, Solidarity can be seen as a consequence of the activity of the Free Trade Unions, their sense of community, determination and trust in success, combined with the conviction about the rightness of the direction chosen.

Throughout these two years the Free Trade Unions managed to consolidate the opposition network and establish periodicals independent from the authorities. They also organised patriotic celebrations commemorating the December 1970 victims in Pomerania, the 3rd May Constitution Day, and the National Independence Day, which enjoyed increasing popularity despite the authorities' actions aimed against them.

At the same time the Security Service intensified arrests and harassment in the workplace - in the best case scenario one could be transferred, while in the worst case scenario one was dismissed. The repressions affected, for instance, Anna Walentynowicz, Andrzej Bućka, Andrzej Kotodziej, Jan Karandziej, Andrzej Butkiewicz, Mieczysław Klamowski and Lech Wałesa. That harassment revealed the WZZ's greatest achievement - its operation affected the mentality of common workers, who became sympathetic to their colleagues and stopped passively watching the communist authorities' actions. The first signal of solidary help was the defence of Alina Pienkowska, who was wrongly accused of negligence. The petition in her defence was signed by over 300 Elmor workers.

Uroczystość obrony Anny Walentynowicz przed narazą z pracy z dnem 7 sierpnia 1980 r. w Stoczni Gdańskiej. Zdjęcie: Marek Koczkodziej / Elmor. W tle widoczny jest pomnik Słubice Bezpieczeństwa. W tle widoczny jest pomnik Słubice Bezpieczeństwa.

Leaflet defending Anna Walentynowicz, who was dismissed on 07 August 1980 for "gross carelessness of duty". The leaflet was distributed at the Gdańsk Shipyard and on the Tricity commuter train. It was posted on 08/09-02/02 copies by Andrzej Kotodziej, Andrzej Butkiewicz and Zbigniew Nowak.

My w Wolnych Związkach Zawodowych dobrze wiedzieliśmy, że nie uda nam się obronić przed państwem totalitarnym, jeżeli pozwolimy szykanować pojedyncze osoby. Broniliśmy więc każdego.

Alina Pienkowska

In the Free Trade Unions we were well aware that we would not be able to defend ourselves against the totalitarian regime if we let individuals be harassed. So we defended each and every person.

wzz.ipn.gov.pl

Wolność i solidarność

WOLNE ZWIĄZKI ZAWODOWE WYBRZEŻA FREE TRADE UNIONS OF POMERANIA

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Muskat Mariusz

1947

Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk

Działacz WZZ Wybrzeża od 1978, drukarz i kolporter prasy niezależnej. Uczestnik uroczystości rocznicowych Gruzdnia '70 w Gdańsku. Udostępnił swoje mieszkanie do organizowania zebranych przez władze komunistyczne spotkań i przechowywania antykomunistycznych wydawnictw. W marcu 1980 uczestnik akcji nawołującej do bojkotu wyborów do Sejmu PRL.

Activist of the WZZ of Pomerania since 1978, printed and distributed independent press. Participated in the celebrations of the anniversary of the December 1970 workers' protests in Gdańsk. Made his flat available for illegal meetings and the starting of anti-socialist publication. In March 1980 took part in the campaign calling for the boycotting of the Parliament elections.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Satora Janusz

1953

Zakłady Okrętowe Urządzeń Elektrycznych i "Automatyki" "ELMOR"

Działacz WZZ Wybrzeża od marca 1980. Współorganizator wyborów do Rady Zakładowej w zakładzie Elmorze, które wygrali sympatycy WZZ. Stracił w obronie sekcji z Sikora Aliny Pienkowskiej i wspólnie a. in. z Andrzejem Gwiazda i Bogdanem Lisem zbierał wśród kolegów podpisy pod petycją w jej obronie.

Activist of the WZZ of Pomerania since March 1980. Co-organised the elections to the Workers' Council at the Elmor Plant, won by WZZ supporters. Defended Alina Pienkowska who was dismissed from Elmor. Together with Andrzej Gwiazda, Bogdan Lis, and others collected signatures on the petition in Pienkowska's defence.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Walukiewicz Mirosław

1962

Wytwórnia Łożysk Ślizgowych BIMET w Gdańsku

Działacz WZZ Wybrzeża od 1979. Drukarz i kolporter pisma i wydawnictw niezależnych. Uczestnik uroczystości patriotycznych 3 Maja, 11 Listopada i Gruzdnia '70 w Gdańsku. Współorganizator strajku w swoim zakładzie pracy w sierpniu 1980.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1979, printed and distributed independent periodicals and publications. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk. In August 1980 co-organised a strike in the workplace.

Komendanta Woj. MO Gdańsku

Kremetowski Karol

1940

Gdańskie Zakłady Elektroniczne "Unimor"

Współpracownik WZZ Wybrzeża od 1978. Kolporter ulotek i wydawnictw drugiego obiegu. Uczestnik uroczystości patriotycznych Gruzdnia '70, 3 Maja i 11 Listopada w Gdańsku.

Co-worked with the WZZ of Pomerania since 1978, distributed underground leaflets and publications. Participated in the celebrations of the 3rd May Constitution Day, National Independence Day, and December 1970 workers' protests in Gdańsk.

wzz.ipn.gov.pl

Wolność i solidarność

Pliki do pobrania

[Panele wystawy „W walce o lepszą przyszłość. Wolne Związki Zawodowe 1978-1980” \(pdf, 14.59 MB\)](#)
[01.10.2020 09:00](#)

Opcje strony